

Titel: VIII.

Citation: "VIII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968.*
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g02-shoot-d1e15846/facsimile.pdf> (tilgået 04. august 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

Forhandlingerne paa Rigsdagen.

Rigt og Indfødsretshæder (67de) Rede.

(Om Indfødsretshæder af Statsloven Art. 14.)

Rfberetning: Hveret jeg har hørt, at Ministeriet har opstillet 4 faalder, at der skulde være en udelukkende grundlovsomlig Ret til at forandre Knevelgen. Sal jeg ingen Indsigelse gjere derimod, uagtet jeg havde troet, at man kan have tilligter ven for en Gang. Men hvad jeg troer, der er langt vigtigere ved denne Feilighed at lagge Merke til, det er det, at i den fremtidige Statsorganisation skulde Knevelgen en anden Bestyrelse, end den har havt tidligere. Man har tidligere betragtet Knevelgen som en Familief Knevel til Thronen, paa samme Maade som den private Knevel til Gædd. Denne er det, man ikke skal gjere for Fremtiden. Saalange man gjør det, kan der komme en Knevelstrem ved Skifte efter Knevelgen; naar man derimod ikke gjør det, naar man siger til Knevelgen: „Du har ingen Ret til at arve, men Staten har Ret til at falde dig til Thronen, og altsaa ogsaa til at lovligh Ved at udelukke dig derfra“, da bliver Knevelgen paa sit gamle Standpunkt. Naar man derimod opstiller Knevelgen som en Ret, den Gædder kan tilvinge sig ved Knevel, man falde det en Knevel, en Familief, saa kommer den Slags Knevelstrem frem, som man har set følge med de beth afstøede Knevelstrem. Vi behøve blot at gaae til vor egen Gaard; der have vi netop en Gædd, som for en stor Deel gaaer ud fra, at den private Knevelstrem er Merom ophørdt og endog indtil det Sidste anerkendt. Derfor man havde betimelig udsat det, at Knevelgen ikke gav nogen Beregtigelse for Personer til at træde Thronen, men at den kan gaae en Videnskab til at beholde med den, hvis Staten begjærede det, saa vilde dermed alle disse Forordninger være faldne bort, eller indimellem skade Kæret som nærmest. Det er det, som man har faldet, og det er den Idee, som Paragraphen udsætter. Den udsætter det, at alle de Raadhaand og alle de Indsigelser, som kunne gjøres af den, der falde sig Knevelstrem, med en Forandring af Knevelgen, og udelukkelse, fordi de kan kunne gjere en Ret gjeldende efter en erklærende Lov, der lovligh kan forandre; de have ingen Ret af den Art, som den private Knevelstrem, hvor Knevel er i Statsens Interesse, ikke i Familief. Det er Dynastierne forskjellige Stilling ligeoverfor Staten, som vi vel skulle vide at gjere os Rede for; Dynastierne er komne til Thronen, det man vil ikke nægte, for en stor Deel ved privat Bekendelse, men efterat Staten i en senere Kærrætte har udviklet sig i en ganske anden Stillefærd, ere de gaaede op i et andet Væsen, og den private Gæddomstret maade vi vistnok antage at være ophørt for Dynastierne. Jeg troer, at vi maade antage det i Dynastierne egen Interesse; det er netop Dynastierne for store Forbring til Staten som privat Gæddom, der har kaldet Monarcherne i Mellem ligeoverfor Republikken. Givd vi vilde blive ved at være monarchiske, hvis vi vilde betragte den overste Statsforretning som givne os af Gud gjennem Høvelen, maade vi ogsaa opstille den som lovmædige til os som Statsforretning, og ikke som arvende os som et Gædd, thi den Lænde valter let en bitter Følelse hos Nationen, der gjør den smad med Dynastiet. Tuder os altsaa holde fast ved den Betragtning, at det, vi her gjøre, er ikke noget Indgrib i nogenlunde forudsagende Gæddomstret, men det er ingen Knevel, vi sætte tilfide fra det, som tilkommer ham, men det er en Felge af, at Staten betimelig man være betænk paa, at Knevelgen kan endes faldes, at ingen Stredigheder kunne opstaae, at ingen Lov kan være om, hvem der skal beholde Thronen.

Statsministeren: Jeg har reid mig blot for at sige, at jeg troer, at det er at Grund til at være meget værdig med at gjøre ind paa den Idee, som nu blev udsat, og at jeg troer, der er det Grund til, naar man har erklæret, at man vil have en ærværdig Knevel, at præstere ind en saadan Opstillelse. Det er sagt, at alle Regner skulde have en Knevel til Rigt, som til en privat Gæddom, det er ganske sandt; ingen Knevel til Rigt som til en privat Gæddom, men Knevel til Rigt som Rigt, Knevel til den grundlovsomlige Stilling, som er givet Kongen, men til denne Stilling ogsaa Knevel; naar det ikke er saa, saa have vi et Valgrikt. Men naar der dog i Grundloven er optaget en Form, under hvilken Knevelretten kan forandre, da er dermed sagt, at der gjøres en virkelig Knevel, at der er behøvede Indsigelse, som i en bestemt Følgeorden kunne træde at behøvede Danmarks Thron; men der er tillige sagt, at Knevelretten ikke er en udelukkelse, men den er ikke udelukkelse dog en Ret. Det er ikke et Gædd til at kunne vende at faldes til at behøvede Thronen, men det er et givet Kædd, men det et Kædd, som kan forbrødes. Det er altsaa en betinget Knevel, og det er faldet i Grundloven, at Statsmagten i Kæddstillelse kan underrette hin betingede Knevel Statsens betære Formaal, og der spørges i denne Paragraph om, og i hvilken Form det skal ske, at Statsmagten kan underrette en Knevel, der er givet som Ret, men som betinget Knevel, hvorledes den kan underrette den Statsens Kæddomstret, og hvor denne træder det, endog tilfaldes det. Det er altsaa ingenlunde tænkt paa at ophæve Retten, men der er tænkt paa at indfranke den fuldsomme og udelukkelse Ret til en i visse Tilfælde betinget, til en, som man vilge for Statsens betære Kæddomstret; det er Mening af Paragraphen, og denne Mening troer jeg, man maade paa det Strængeste faldes.

Med Henvis til Spørgsmaal, om det er i et eller i flere Tilfælde, denne Ret kan tilfaldes, har jeg, som ikke har hørt noget at gjere med Grundlovsforfatningens Udelukkelse, og som selv hender det fra samme Tid som de ærværdige Medlemmer her i Salen, ikke tvivlet paa, at denne Paragraph er at forstaae faldes, som den af Hovindset er forstaaet; thi jeg har altid troet, at om man ogsaa kan træde paa et enkelt Tilfælde, kunde man kan komme til dette Resultat i det enkelte Tilfælde, fordi man tilligge Staten efter sin Idee Ret til at gjere det i dette Tilfælde, og har Staten i dette Tilfælde efter sin Idee og sin Princip Ret til at gjere det, man den ogsaa have Ret betil i ethvert lignende Tilfælde. Det er altsaa opstillet en saadan Betingelse, det Knevelretten under Knevel af sin udelukkelse Natur, er det i højeste Gædd vigtig, at man paa engang tilligge sig den Knevel og udelukkelse faldes af det monarchiske Princip, som er tilligget ved et Knevel, og at man paa den anden Side ikke udsætter sig for, at den Forandring, som kan blive nødvendigt, er udelukkelse saa betænklig Former, at dermed Forsøget paa en Forandring fører til Ulykke for Staten.

Det er i højeste Gædd vigtig, at der er saadanne Former foreskrevet, at det er utænkeligt, at en Intrigue, være sig en Familief eller Parti-Intrigue, kan gjere Forandring i Statsens Knevel, og det kunde vel være Lov undergivet, om den Form, der er foreskrevet i Paragraphen, kan give al ondsiglig Gædd i sin Gæddom. Voren gaaer nærmest ud fra at betragte Knevelgen som en integrerende Deel af selve Grundloven og at forlange den samme Form for Forandring i denne som i Grundloven; men der er en betænklig Gædd, som rejser sig herimod. Naar der opstaaer Spørgsmaal om Forandring af Knevelgen, er det nemlig af største Vigtighed, at dette Spørgsmaal afgjøres hurtig, og der kan ikke tænkes noget Forbrødes